

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinæ Pontificiæ Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiæ Traditus**

Specimina exhibens Moderationis Pontificiæ, à P. Daniele Concina violatæ

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1749

Art. 1. De Pignore in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63772)

qui non nisi *demonstrationes* venditat, crediderit. Rationes quidem eorum, qui ex periculo amittendæ sortis, justum titulum exigendi aliquid ultra sortem eruunt, semper mihi videbantur graves, nec contemnendæ. Retrahebat tamen à firmo assensu formido quædam, ne in hac delicata materia, benignior doctrina fuco rationum illuderet judicio meo; & assuetudo loquendi, agendique, quam in his terris tenent omnes, obtegeret sophismata in benignioris sententiæ argumentis latentia. Unde postquam in recentissimis rigidiorum Doctorum libris, evidentes demonstrationes contra hunc titulum jactari conspicerem, legebam avidè, relegabam attentè, ea solùm intentione, ut de injustitia hujus tituli convincerem, & in tutiore sententia firmarer, qua animi præparatione me satis aptum credebam ad recipiendam evidentium argumentorum lucem, quam Germaniæ, usurarum tenebris involutæ, affusuros se sperant Zelosi isti Theologi. Aliud expertus sum; quo attentius enim eorum doctrinam perpendi, eo certius persuasus fui, rationes ab ipsis adductas, vel eundem quæstionis statum non constanter tenere; vel æquivocationibus quibusdam laborare, prout ex datis ad eorum argumenta responsis, satis patere existimo. Unde nunc demum, quod hucusque ausus nunquam fui, profiteor, me adherere benigniori doctrinæ, asserenti, periculum amittendæ, vel magna cum molestia recuperandæ sortis, esse justum titulum paciscendi de auctario ultra sortem solvendo in Mutuo.

SECTIO IV.

De Jure Pignoris.

§. 67.

Jus Pignoris constituitur in securitatem debiti. Per pignus enim intelligimus rem à debitore traditam creditori, ut, nisi debito tempore solvatur debitum, ex eadem ipsi satisfiat.

F

§. 68.

Art. 1.
DE PIGNO-
RE IN GE-
NERE.

Si ex pi-
gnore præ-
ter securi-
tatem de-
biti,

§. 68.

*Quæ-
tur alia
utilitas,*

Si quis præter securitatem debiti, aliam ex pignore utilitatem querit, extra naturam pignoris id facit, cum pignus solummodo intendatur in securitatem debiti. (§. 67.)

§. 69.

*Usura
committi-
tur.*

Utilitas ex pignore pro mutuata pecunia dato, queri non potest absque vitio usuræ, nisi præter usum pecuniæ creditæ, alius justus accedat titulus. Hoc enim deficiente, utilitas illa non perciperetur ratione pignoris: (§. 68.) sed solum propter usum pecuniæ creditæ, quæ est usura omni jure prohibita. (Diff. I. §. 83. seqq.)

§. 70.

Unde pactum Antichreseos,

Pactum Antichreseos est, quo jus re oppignorata utendi fruendi, loco pecuniæ creditæ in creditorem confertur. Sicut contractu pignoris consulitur securitati debiti; sic apud eos, qui usuras permittunt, pactum Antichreseos adjicitur pro securitate usurarum, quarum compensatio sunt fructus pignoris Antichrestici.

§. 71.

Est illicitum,

Illicita usura, aut quod loco usuræ est, sola stipulatione, vel pacto non potest licitum fieri. (Diff. I. §. 153. 154.) ubi igitur præter usum pecuniæ creditæ non intercedit legitimus titulus percipiendi emolumentum, ibi nec licet adjicere pactum de utendo fruendo pignore, cum hi fructus essent compensatio usuræ illicitæ: (§. 70.) consequenter pactum Antichresticum est illicitum & usurarium.

§. 72.

*Si Antichresis
strictè sumatur.*

Pactum, vi cujus permittitur usus aut fructus rei oppignoratæ, adæquans emolumenta ex justo titulo in mutuo debita, v. g. damni emergentis, aut lucri cessantis; non

nōn est illicitum : quia usus pignoris non conceditur pro usu pecuniæ, adeoque nec in compensationem usurarum strictè dictarum. Sicut autem ista emolumenta dicuntur usuræ minus strictè sumptæ: (*Diff. I. §. 75.*) ita etiam simile pactum vocari potest *Antichresis minus strictè dicta.* (a)

(a) Erit contractus mixtus ex pignore & commodato, si usus aut fructus liberaliter donetur: vel mixtus ex pignore & locato, si fructus pignoris æstimato concedantur, ut ex pensione deducantur emolumenta aliàs debita. Vid. WOLFFIUS *Jus natur. p. 5. §. 1223. seq.*

§. 73.

Si usus ac fructus rei oppignoratæ non solum adæquat, *Deductis fructibus,* sed etiam superat auctarium ex alio titulo debitum vel licitum, *creditor antichresticus tenetur excessum restituere, aut in sortem computare;* nam animus donandi in debitore non præsumitur.

Pro tali casu tenetur creditor antichresticus debitori rationem reddere de fructibus perceptis, cum aliàs constare nequeat, quid sit restituendum. Res hæc est molestissima, & fomes discordiarum, quando res pignori data fert fructus valde incertos, modò pauciores, modò plures. Hinc variæ excogitatæ sunt cautelæ, quibus se ab hoc onere reddendarum rationum liberare possint creditores, de quibus STRYCKIUS *tr. de cautel. contract. sect. 2. c. 4. §. 23. seqq.* cavendum semper, ne palliata usura intercedat.

§. 74.

Restituta sorte, restituendum est pignus integrum, cum fructibus, deductis tamen expensis, & iis, quæ alio titulo debentur. (a) *Qui ex alio titulo debentur,*

(a) *C. 1. & 2. de usur. c. 7. de Jurejur. c. 6. de Pignorib.* quænam expensæ deduci possint, non est hujus loci, ut fufius tradamus, uti nec alia, quæ circa usum pignoris statuuntur. Vid. LEOTARD. *de usur. q. 11.* GAITUS *de Credit. c. 4. q. 8. & 9.* EMAN. GONZALEZ *inc. 6. de Pignorib.* & alii apud hos citati.

§. 75.

*Ratione
pignoris
nihil potest
percipi.*

Fluit ex dictis, quòd *Jus Pignoris non præbeat justum titulum percipiendi aliquid ultra sortem in mutuo.* Particularis ratio pugnat pro quibusdam pignoribus, de quibus nunc inquirendum. I. De Pignore Dotali. II. De Pignore Feudali. III. De Oppignorationibus Germaniæ.

§. 76.

*Art. 2.
DE PIGNO-
RE DOTA-
LI.
In societate
conjugali*

Contractus Connubialis perpetuam vitæ societatem ad procreandam & educandam sobolem inter conjuges intendit; & quod consequens videtur, communem utriusque fortunam, communem in administranda re familiari & educanda prole opem ac consilium exigit.

§. 77.

Alteruter

In societate duorum, communis administratio locum habere non potest, nisi penes alterutrum major negotia dirigendi facultas constituatur. Sperandum enim non est, ut in eligendis mediis uterque semper consentiat: nec numerus suffragiorum inter duos vincere potest.

§. 78.

*Prævalere
debet:*

Cùm inter duos conjuges sit intima societas: (§. 76.) & in societate duorum alteruter prævalere debeat: (§. 77.) oportet, ut in conjugio, vel uxoris vel mariti potior sit auctoritas.

§. 79.

*Neuter
quidem ex
regulis
Justi;*

Ex Regulis JUSTI, neutri conjugum potestas major competit. Ex officiis enim, ad quæ lex naturalis conjuges obligat, non apparet, uter majus jus in alterum sibi arrogare possit.

§. 80.

*Sed ex re-
gulis De-*

Ex Regulis DECORI, potiores sunt partes mariti, sic statuente Lege Divina; (a) & suadente ratione, quæ attendit ad